

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Sakarya İlinde Serbest İkamete Tâbi Sığınmacılar Hakkında İnceleme Raporu

24. Dönem 3. Yasama Yılı
2012

Rapor, Komisyonun
10 Ekim 2012 tarihli
toplantısında kabul
edilmiştir.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

SAKARYA İLİNDE SERBEST İKAMETE TÂBİ SIĞINMACILAR HAKKINDA
İNCELEME RAPORU

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 8 Aralık 2011 tarihli 4'üncü toplantısında, Türkiye'de bulunan mülteciler, sığınmacılar ve yasadışı göçmenlerin sorunlarına ilişkin incelemelerde bulunmak üzere bir Alt Komisyon kurmuştur. Alt Komisyon çalışma konusu kapsamında, Sakarya ilinde serbest ikamete tâbi sığınmacıların durumlarını mahallinde incelemek, ilgili sivil toplum kuruluşları ve üst düzey yerel yetkililerin bilgisine başvurma kararı almıştır.

12 Mart 2012 tarihinde Sakarya ilinde gerçekleştirilen incelemeye Alt Komisyon üyeleri olarak Samsun Mv. ve Alt Komisyon Başkanı Cemal Yılmaz DEMİR, Kahramanmaraş Mv. Nevzat PAKDİL, Konya Mv. Kerim ÖZKUL ve İstanbul Mv. Atilla KAYA'nın yanı sıra, Sakarya Mv. ve Komisyon Başkanı Ayhan Sefer ÜSTÜN de katılmıştır. Ayrıca Heyete Yasama Uzmanı Kenan ALTAŞ eşlik etmiştir.

II. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

İncelemenin konusunu, ülkemizde serbest olarak ikamet ettirilmekte olan ülkemize sığınmış çeşitli ülke vatandaşlarının sorunlarını tespit etmek ve sivil toplum ile mahalli yöneticilerin bu sorunlar karşısında tutum ve davranışları oluşturmuştur.

III. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Ülkemize sığınan binlerce yabancı göçmen çeşitli illerde ikamet etmektedirler. Bu kişilerin ülkemizde ikamet sürelerinin geçici olması nedeniyle birçok hakka sahip olmamaları dolayısıyla çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların gerek sığınmacılar gerek sivil toplum örgütleri gerekse de mahalli yöneticiler tarafından Komisyonumuza sıkça şikâyet konusu yapılması üzerine, konu hakkında kurulmuş bulunan Alt Komisyonca mesele gündeme alınmış ve inceleme amacıyla Sakarya örnek il olarak seçilmiştir.

İncelemeler sırasında Valilikte bir toplantı gerçekleştirilerek İl Valisi, sorumlu Vali Yardımcısı, Belediye Başkanı, il Emniyet Müdürü ve diğer idari yetkililerden bilgi alınmış, sivil toplum temsilcilerinin görüşlerine başvurulmuş ve ilde ikamet eden sığınmacıların

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

sorunları dinlenerek il yöneticileri ve sivil toplum kuruluşlarının fikir ve çözüm önerileri ele alınmıştır.

IV. İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ VE YAZILI METİNLER

Heyet çalışması sırasında, 14.09.1994 tarihli Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Birleşmiş Milletlerin 28 Temmuz 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi, 31 Ocak 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokolü ve ilgili diğer yazılı metinleri dikkate almıştır.

V. İNCELEMELER

1. Genel Bilgi

28 Temmuz 1951 tarihli Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve 31 Ocak 1967 tarihli Birleşmiş Milletler Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol evrensel mülteci hukukunun temelini oluşturmaktadır. Türkiye anılan Sözleşmelere coğrafi çekince ile taraf olmuştur. Mültecilerle ilgili en geniş kapsamlı düzenlemeleri içeren Sözleşmelerde mülteciliğin tanımı yapılmakta, mültecilere sağlanacak korumanın kapsamı belirlenmektedir.

Sözleşmelere göre mülteci tanımı, ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyruğu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen kişilere denilmektedir.

Türkiye'nin 1951 Sözleşmesine koyduğu coğrafi çekince ile sadece Avrupa'dan gelenleri mülteci olarak kabul etmektedir. Avrupa olarak ifade edilen coğrafi kavram Avrupa Konseyi'ne üye ülkeleri belirtmektedir. Dolayısıyla Gürcistan, Ermenistan gibi ülkeler coğrafi olarak Avrupa'da olmasa da Avrupa Konseyi'ne üye olmaları nedeniyle çekince kapsamı dışında kalmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Türkiye'nin coğrafi çekincesi sonucunda 1994 Yönetmeliğinde mülteci ve sığınmacı biçiminde iki statü belirlenmiştir. Mülteci, Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebiyle ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle takibata uğrayacağından haklı olarak korktuğu için vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve vatandaşı olduğu ülkenin himayesinden istifade edemeyen veya korkudan dolayı istifade etmek istemeyen ya da uyuşu yoksa ve önceden ikamet ettiği ülke dışında bulunuyorsa oraya dönmeyen veya korkusundan dolayı dönmek istemeyen yabancıyı ifade etmektedir.

Sığınmacı ise Avrupa dışından gelen yukarıdaki tanıma uygun yabancıyı ifade etmektedir. Ülkemizin tanıdığı mülteci tanımına uygun mülteci sayısı az olup, 2012 yılı başında bu sayı 10 idi.

Avrupa dışından gelen yabancılar ise ülkemizden ancak sığınma talep edebilmekte, talepleri sonuçlandırılıncaya kadar bir ilde serbest olarak ikamet etmelerine izin verilmektedir. Bu kişiler ayrıca Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğine başvurarak üçüncü ülkelere iltica talebinde bulunmaktadır. İllerde ikamet eden bu durumdaki kişiler "iltica/sığınma başvuru sahibi" kişiler olarak ifade edilmektedir. İltica/sığınma başvuru sahipleri 52 ilde (uydu iller) serbest ikamete tabi tutulmaktadır. Bu kişiler yerleştirildikleri şehirde kendi imkânları doğrultusunda kalmaktadırlar.

2. Sakarya İlindeki Sığınmacıların Durumu

Sakarya ilinde Mart 2012 itibariyle serbest ikamete tâbi iltica/sığınma başvuru sahibi 2073 kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin Sakarya iline yerleştirilmelerine Mart 2011 yılında başlanmıştır. Avrupa'dan gelerek iltica talebinden bulunan başvuru sahibi sayısı 40'tır (Mart 2012). Bu kişiler genel olarak Balkanlar ve Kafkasya'dan gelerek iltica talebinde buldukları görülmektedir. İltica başvurusu sahipleri kendi imkânlarıyla ikamet etmekte olup haftada bir imzaya çağrılmaktadırlar. İlde iltica statüsü verilmiş bir kişi bulunmaktadır.

Sakarya ilinde ikamet ettirilen sığınma başvurusu sahibi veya başvuru yapmak için sırada bekleyen yabancıların çoğunluğu İran ve Irak'tan gelenlerden oluşmaktadır. Bunun haricinde Orta Asya, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan sığınma talebiyle gelenler de bulunmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Sakarya iline ikamet etmek ve işlemlerini yürütmek üzere gelen bir iltica/sığınma başvurusu sahibi çeşitli bürokratik işlemlere tabi tutulmaktadır. Öncelikle anadilde dilekçe istenmekte, ülkesini neden terk ettiğine ilişkin beyanı alınmakta ve bunların çevirisi yapılmaktadır. Kendisine ülke içinde iken uyması gereken kurallar ve neler yapacağına ilişkin özet bilgi verilmekte, ardından üzerinde bulunan pasaport, kimlik, vatandaşlık belgesi ve sair belgeler incelenerek kimlik tespiti işlemlerine başlanmaktadır.

Kimlik tespiti yapılan yabancıya fotoğraflı bir ‘Sığınma Başvuru Sahibi Tanıtma Kartı’ verilmektedir (EK-1). Kimlik tespitinin ardından, yabancıların ülkesinde yaşamış olduğu sorunları ile ilgili sorular yöneltilerek ön görüşmesi yapılmaktadır. Ön görüşme sonrası randevu belgesi düzenlenerek son mülakata çağrılmakta ve üçüncü bir ülkeye iltica talebinde bulunmuş ise işlemlerine statü alarak üçüncü bir ülkeye gidene kadar devam edilmektedir. Tüm bu işlemler Valilik tarafından yürütülmektedir.

İlde bulunan yabancıların tümü “iltica/sığınma başvurusu sahibi” konumunda olup, “sığınmacı” statüsünde yabancı bulunmamaktadır.

Ülkemiz topraklarına hukuken ya da teamülen kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın gelen ve bu tür bir kişinin bakımına etkin olarak alınmadığı sürece refakatsiz küçük olarak adlandırılan 18 (on sekiz) yaşın altında yabancı uyruklu ya da belli bir uyruğu olmayan kişiler de iltica/sığınma başvurusunda bulunabilmektedir. Türkiye topraklarına giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan iltica/sığınma başvuru sahipleri de bu kapsama girmektedir. İlde refakatsiz küçük çocuk bulunmamaktadır. Yabancı yetişkinlerin refakatinde ise toplam 350’ye yakın çocuk bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu 6-14 yaş arasındadır.

3. Sığınmacıların Hak ve Özgürlükleri

a. Eğitim. Anayasa’nın 42. maddesine göre eğitim herkesin hakkıdır. Bu sebeple zorunlu eğitim süresi boyunca tüm çocukların statüsü ne olursa olsun eğitim ve öğrenime tâbi tutulması zorunludur. İltica/sığınma başvuru sahipleri ile mülteci ve sığınmacıların da bu zorunluluğa tâbi olduklarına şüphe yoktur.

Milli Eğitim Bakanlığının 16.08.2010 tarihli ‘yabancı uyruklu öğrenciler’ konulu Genelgesi uyarınca “Vatansız, sığınmacı/mülteci ve sığınma/iltica başvuru sahibi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

durumundaki yabancı uyrukluların kayıt-kabullerinde öğrenim vizesi istenmeyecek, ancak bunların, emniyet makamlarınca kendilerine ve veli veya vasilerine verilen en az altı ay süreli ikamet izinlerinin bulunması şartı aranacaktır.”

Anılan husus doğrultusunda Sakarya ilinde (yapılan inceleme sırasında) 28 iltica/sığınma başvuru sahibi çocuğu farklı okullarda örgün eğitime devam etmektedir. Öğrencilerin eğitim ihtiyaçları il Milli Eğitim Müdürlüğünce karşılanmaya çalışılmaktadır. İlde ikamet tezkeresi almış olan 379 yetişkin yabancı olup bunların refakatinde 173 çocuk bulunduğu görülmektedir. Dolayısıyla anılan Yönetmelik hükümlerinden az sayıda çocuğun faydalanmakta olduğu saptanmaktadır.

En az altı ay ikamet izni alan (ikamet tezkeresi alan iltica/sığınma başvuru sahiplerine verilen en düşük ikamet izin süresidir) her iltica/sığınma başvuru sahibinin çocuğuna eğitim fırsatı verilmeli, kendileri talep etmeseler dahi bu yönde kuvvetli biçimde teşvik edilmelidirler. Kimi iltica/sığınma başvuru sahiplerinin yıllarca ülkemizde ikamet etmek zorunda kaldıkları düşünüldüğünde öğrenim çağındaki çocukların mümkün olduğunca eğitime devam etmeleri kolaylaştırılmalıdır.

b. Sağlık. Yönetmeliğin ‘Sağlık Muayeneleri’ başlıklı 19’ncu maddesine göre, mülteci ve sığınmacıların periyodik sağlık muayeneleri yapılır. Bulaşıcı hastalık tespit edildiğinde, ilgili valilikçe derhal tedbir alınır ve durum ilgili makamlara bildirilir.

Ağır bir hastalığa yakalanan veya durumları özel bir tedaviyi, tıbbi müdahaleyi veya hastaneye yatırımlarını gerektiren yabancıların muayene ve tedavileri ile koruyucu aşıların yapılması devlete ait hastanelerde yapılır ve tedavi ücretleri genel hükümler çerçevesinde karşılanır. Organ nakli, protez, ortez, hemodiyaliz veya uzun süreli tedaviyi gerektiren kronik hastalıkların tedavisine ait ücret ve bedeller ise ilgili kişilerin kendileri tarafından karşılanır.

Ülkemizde mülteci ve sığınmacıların sağlık giderlerini kendilerinin karşılaması esastır. Ancak kendi imkânlarıyla sağlık giderlerini karşılayamayan ve ikamet teskeresi almış iltica/sığınma başvuru sahiplerinin sağlık giderleri Devlet tarafından karşılanmaktadır. İkamet teskeresi sahipleri Sağlık Bakanlığına ait sağlık kuruluşlarında gerekli sağlık hizmeti alabilmekte, bu alınan sağlık hizmetinin karşılığı faturalar ilgili sosyal yardımlaşma ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

dayanışma vakıflarınca sağlık kuruluşlarına ödenmektedir. Buna rağmen, uygulamada sağlık hizmetinin faturasının ısrarla kişilerden istendiği öğrenilmiştir.

Sakarya ilinde Sağlık Bakanlığına bağlı müesseseler yanında Sakarya Büyükşehir Belediyesine ait sağlık kuruluşları tarafından da sığınma başvuru sahiplerine sağlık hizmeti sunulmaktadır. Belediye tıp merkezinde tıbbi tetkik ve tedavileri yapılmakta olup ilaçlar - ücretsiz verilmektedir.

Ancak, ikamet teskeresi henüz alamamış olan ve kendi maddi imkânları da yetersiz olan mülteci/sığınmacılar için yer yer uygulamadan kaynaklı sorunlar doğduğu görülmekte ise de yetkili makamlarca bu sorunlara çözüm üretilmekte olduğu ayrıca tespit edilmiştir.

c. Çalışma. İltica/Sığınma Başvuru Sahibi Yabancılar 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun hükümleri gereğince, çalışmaya ilişkin gerekli şartlara sahip olmaları kaydıyla, yurt içinden çalışma izin başvurusunda bulunabilmektedirler.

İltica Sığınma Yönetmeliğinin 27 inci maddesine göre “Mülteci ve sığınmacıların ülkemizde kalacakları süre ile sınırlı olarak çalışmaları genel hükümlere tabidir.” hükmünü amirdir.

1951 Sözleşmesinin 17. Maddesine göre “Taraf Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden her mülteciye, ücretli bir meslekte çalışmak hakkı bakımından, aynı şartlar içinde yabancı bir memleketin vatandaşına uyguladıkları en müsait muameleyi uygulayacaklardır.” hükmünü içermektedir.

Bu kapsamda, en az 6 (altı) ay ikamet tezkeresi düzenlenen başvuru sahipleri ile mülteci ve sığınmacıların çalışma izni için müracaat etmeleri mümkün olup, çalışma izni almaları konusunda teşvik edilmekte ve yardımcı olunmaktadır. Böylece hem ülkemizde kaldıkları müddetçe ülke ekonomisine katkıları sağlanacak, hem de kendi ayakları üzerinde durmaları sağlanmış olacaktır.

ç. Maddi Yardımlar. Sakarya ilindeki sığınmacı ailelere valilik, büyükşehir belediyesi ve sivil toplum örgütlerince önemli ölçüde yardım yapıldığı görülmektedir. Bu yardımlar yiyecek, giyecek, barınma ve parasal yardımı içermektedir. Örnek olarak, Adapazarı, Serdivan ve Erenler Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca 212 mülteci/sığınmacı ailesine 37.230 TL maddi yardım yapılmış; sobalı evlerde kirada oturan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

mülteci/sığınmacılara kömür yardımı yapılmıştır. Sakarya Büyükşehir Belediyesince 413 mülteci/sığınmacı aileye erzak, ev eşyası ve yakacak yardımında bulunulmuştur. Yine Belediye tarafından yemek yapamayacak durumda olanlara yemek yardımı yapılmaktadır. Yine birçok sivil toplum kuruluşunca kira yardımı, sıcak yemek hizmeti, giyecek gibi kayda değer yardımlar yapılarak sığınmacıların insanca şartlarda yaşayabilmeleri sağlanmaktadır.

VI. DEĞERLENDİRME ve SONUC

1. Bir buçuk yıl önce uydu kent olarak tayin edilen Sakarya iline, bu kısa süre içinde iki binin üzerinde sığınma başvuru sahibi yerleştirilmiştir. Her ne kadar hem Sakarya halkı ve sivil toplum örgütleri hem de valilik ve belediye ortaklaşa çalışarak sorunun üstesinden gelmekteyse de gönderilecek sığınma başvurusu sahibi sayısındaki belirsizlik bu birimleri endişeye sevk etmektedir. Bu belirsizliği ve endişeyi bertaraf etmek için her uydu kentin ne kadar sığınma başvurusu sahibi hazmetme kapasitesinin olduğu belirlenmelidir. Böylece her uydu kentin alt yapısını ve örgütlenmesini buna göre düzenlemesine olanak verilmelidir. Kapasite belirlenirken, o ilin sosyal, kültürel ve ekonomik durumu da mutlaka göz önüne alınmalıdır.

2. Sığınmacıların tümünün yardıma muhtaç oldukları göz önüne alınarak, binlerce sığınmacının yiyecek, giyecek, eğitim, sağlık ve konut hizmetlerini sağlamak üzere valilik, belediye, kaymakamlık, diğer kamu kurumlar ve sivil toplum örgütlerince işbirliği içinde büyük gayret sarf edildiği görülmüştür.

3. Sığınmacıların başta sağlık hizmeti alımı olmak üzere birçok hakka erişimlerinin önündeki en büyük engel ikamet tezkeresidir. Bu belge Valiliklerce verilmekte ancak bedeli 210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanuna göre her yıl Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. 2012 için bu bedel 172 TL olarak belirlenmiştir. Ancak kimi sığınmacıların bu bedeli karşılama güçleri bulunmamaktadır. Oysaki sağlık, eğitim ve sosyal yardım ve hizmetlerden faydalanabilmek bu belgeye sahiplik şartına (tezkeredeki geçici kimlik numarasına) bağlanmıştır. Sığınmacıların hizmetlere daha kolay erişmelerini sağlamak ve kamu kurumlarının da iş ve işlemlerini kolaylaştırmak için ikamet tezkeresi harcının çok daha düşük bir bedelle tayin edilmesi yerinde olacaktır. Böylece karşılaşılan en temel sorun giderilebilecektir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4. Sakarya ilindeki sığınmacıların kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının gayretlerinden ziyadesiyle memnun oldukları kendileriyle yapılan görüşmelerde müşahede edilmiştir. Öyle ki, şehrin yardımseverliği nedeniyle başka illerde yaşayan sığınmacılar tarafından Sakarya en başta talep edilen uydu kent konumundadır.

5. Sığınmacıların ikamet tezkeresinden kaynaklı sıkıntılar yanında başkaca temel bir problemleri bulunmamakla birlikte, ülkemizde buldukları süre içinde çalışmayı arzuladıkları görülmektedir. Özellikle de, üçüncü bir ülkeye kabul edilene kadar geçen sürenin iki yılı bulabildiği dikkate alındığında sığınmacıların çalışabilmelerinin kolaylaştırılması gerekmektedir. Nitekim ülkemizde halen bazı meslek dallarda işgücü açığı bulunmaktadır. Ayrıca çalışmanın bireylerin topluma yükünü de azaltacağı unutulmamalıdır.

Ayhan Sefer ÜSTÜN
Sakarya Milletvekili
Komisyon Başkanı

Cemal Yılmaz DEMİR
Samsun Milletvekili
Alt Komisyon Başkanı

Nevzat PAKDİL
Kahramanmaraş Milletvekili

İncelemeye Katılmadı
Kerim ÖZKUL
Konya Milletvekili

İncelemeye Katılmadı
Refik ERYILMAZ
Hatay Milletvekili

Atıla KAYA
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

10.10.2012

Toplantı No : 13

Konu : Sakarya İlinde Serbest İkamete Tabi Sığınmacılar Hakkında İnceleme Raporu

 Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	 Başkanvekili Mehmet Naci BOSTANCI Amasya Milletvekili	 Başkanvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU İstanbul Milletvekili
 Sözcü Yalçın AKDOĞAN Ankara Milletvekili	 Kale Yusuf HALAÇOĞLU Kayseri Milletvekili	 Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili
 Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili	 Üye Murat VILDIRIM Çorum Milletvekili	 Üye Oya ERONAT Diyarbakır Milletvekili
 Üye Hamza DAĞ İzmir Milletvekili	 Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili	 Üye Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili
 Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili	 Üye Kerim ÖZKILIÇ Konya Milletvekili	 Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili
 Üye İhsan ŞEMER Ordu Milletvekili	 Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili	 Üye Gülşen ORHAN Van Milletvekili
 Üye Levent GÖK Ankara Milletvekili	 Üye Sinan Aydın AYĞUN Ankara Milletvekili	 Üye Refik ERYILMAZ Hatay Milletvekili
 Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili	 Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili	 Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili
 Üye Atilla KAYA İstanbul Milletvekili	 Üye Ertuğrul KÜRKÇÜ Mersin Milletvekili	

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm> adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5644 – 420 5399 **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklarikom@tbmm.gov.tr